

**WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM
DORADZTWA ZAWODOWEGO
dla Szkoły Przystosabiającej do Pracy
w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym
w Będzinie**

Z małej pestki wyrasta wielkie drzewo

ks. Jan Twardowski

WSTĘP

U podstaw wprowadzenia Wewnętrzzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego w szkole leży przekonanie, że środowisko szkolne odgrywa szczególną rolę w kształtowaniu decyzji zawodowych uczniów. Rozwój zawodowy jest procesem przebiegającym w czasie, ciągłym i nieodwracalnym. Jest wspólny dla wszystkich osób.

Obecnie na rynku pracy obowiązuje strategia uczenia się przez całe życie. Strategia ta wymaga umiejętności podejmowania ważnych decyzji –poczynając od określenia swoich zainteresowań, wyboru szkoły ponadpodstawowej, decyzji o wyborze zawodu i miejsca pracy czy sposobach podnoszenia swoich kwalifikacji.

Dlatego słuszne jest obecne podejście dzisiejszej edukacji do prowadzenia działań z zakresu doradztwa edukacyjno – zawodowego na wszystkich szczeblach kształcenia.

ZAŁOŻENIA WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

- Wybór ścieżki edukacyjno – zawodowej nie jest jednorazowym wydarzeniem, a procesem, którego dokonuje się przez całe życie.
- Preferencje zawodowe i zainteresowania wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się wraz z upływem czasu.
- Na wybór zawodu wpływają przede wszystkim wartości, zainteresowania, mocne strony, czynniki emocjonalne, rodzaj i poziom wykształcenia oraz środowisko danej osoby.
- WSDZ obejmuje pracę indywidualną i grupową z uczniami, rodzicami, nauczycielami. WSDZ ma charakter działań planowanych.
- Wspieranie uczniów w wyborze dalszej ścieżki edukacyjno – zawodowej: planowania kariery edukacyjno – zawodowej oraz udzielanie wszelkich informacji na ten temat.
- Wspieranie nauczycieli w planowaniu i realizacji WSDZ oraz w planowaniu lekcji przedmiotowych i zajęć związanych z wyborem ścieżki edukacyjno – zawodowej przez uczniów.
- Wspieranie rodziców podczas wyboru przez ich dziecko ścieżki kariery edukacyjno – zawodowej.

PODSTAWA PRAWNA

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1675);
2. Ustawa z 14 grudnia 2016 r. Prawo Oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 ze zm. 996, 1000, 1290, 1669) – art. 47 ust. 1 pkt. 3, lit. c i 1 pkt. 4, art. 98 ust 1 pkt. 16, art. 109 ust 1 pkt. 7;
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. 2017.1591 z dnia 25 sierpnia 2017 r.);
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej;
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 czerwca 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 59);

CELE GŁÓWNE

- Przygotowanie uczniów do wyboru dalszej ścieżki edukacyjno – zawodowej.
- Określenie własnych predyspozycji, cech osobowości, temperamentu, zainteresowań, talentów, mocnych stron i umiejętności.
- Przygotowanie uczniów do podejmowania samodzielnych i trafnych wyborów edukacyjno – zawodowych.
- Przygotowanie rodziców do efektywnego wspierania dziecka w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych.
- Wskazanie źródeł oraz gromadzenie informacji pod postacią bazy danych edukacyjno – informacyjnych w obszarze doradztwa zawodowego.
- Współpraca z instytucjami wspierającymi WSDZ.

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. UCZEŃ :

- kształtuje pozytywne postawy wobec pracy
- poznaje siebie, przeprowadza autodiagnozę preferencji i zainteresowań
- określa swój wewnętrzny potencjał (mocne i słabe strony, zainteresowania, uzdolnienia)
- staje się odpowiedzialnym za własny rozwój zawodowy
- posiada informacje o zawodach i lokalnym rynku pracy – tworząc i korzystając z bazy edukacyjno – informacyjno – zawodoznawczej

2. NAUCZYCIELE:

- uwzględniają i realizują treści, zadania z zakresu doradztwa zawodowego w ramach realizacji własnych planów pracy
- wspierają rodziców i uczniów w procesie wyboru przez dziecko przyszłej ścieżki edukacyjno – zawodowej
- stosują różnorodne metody, techniki, formy aktywizujące uczniów do realizacji wybranych założeń, zadań z zakresu doradztwa zawodowego

3. RODZICE:

- planują wspólnie z dzieckiem jego karierę edukacyjno- zawodową
- wspierają dzieci w wyborze przyszłej ścieżki edukacyjno - zawodowej
- posiadają informacje o możliwościach, umiejętnościach, preferowanych wartościach, zdolnościach i zainteresowaniach, ale także o ograniczeniach dziecka

**DZIAŁANIA OPARTE NA TREŚCIACH PROGRAMOWYCH Z ZAKRESU
DORADZTWA ZAWODOWEGO**

Typ szkoły	Treści programowe i zadania do realizacji	Metody i formy	Termin realizacji	Osoby odpowiedzialne
<p>Szkoła Przystosowująca do Pracy</p>	<p>1. Poznawanie własnych zasobów Uczeń: - spostrzega siebie jako osobę niepełnosprawną, zwracając uwagę na swoje możliwości i ograniczenia zawodowe - określa własne wartości i potrzeby związane z pracą</p> <p>2. Świat zawodów i rynek pracy Uczeń: - analizuje informacje o lokalnym rynku pracy przy wsparciu doradczym - sporządza dokumenty aplikacyjne zgodnie z wymaganiami pracodawców przy wsparciu doradczym - przygotowuje się do zaprezentowania siebie i swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej - identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno – zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy - określa znaczenie i wskazuje możliwości odbycia stażu zawodowego</p>	<p>Metody - słowne (objaśnienie, rozmowa) - oglądowe (pokaz, obserwacja) - audiowizualne - quizy, konkursy - wycieczki - spotkania z przedstawicielami różnych zawodów</p> <p>Formy - indywidualna - zbiorowa (praca w grupach, praca z całym zespołem klasowym)</p>	<p>Cały rok szkolny</p>	<p>- nauczyciele i specjaliści realizujący zajęcia w zespołach klasowych</p>

<p>Szkoła Przystosowująca do Pracy</p>	<p>- analizuje rodzaje umów o pracę, sposoby ich rozwiązywania, prawa i obowiązki pracownika przy wsparciu doradczym - dokonuje prostych zakupów</p> <p>3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie Uczeń: - wskazuje możliwości dalszego rozwoju edukacyjno – zawodowego - dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno – zawodowej zgodnie z własnymi możliwościami poprzez udział w wybranych warsztatach - określa korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym - wykorzystuje zdobytą wiedzę i umiejętności w praktycznym działaniu</p> <p>4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno – zawodowych Uczeń: - podejmuje decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą przy wsparciu doradczym</p>	<p>Metody - słowne (objaśnienie, rozmowa) - oglądowe (pokaz, obserwacja) - audiowizualne - quizy, konkursy - wycieczki - spotkania z przedstawicielami różnych zawodów</p> <p>Formy - indywidualna - zbiorowa (praca w grupach, praca z całym zespołem klasowym)</p>	<p>Cały rok szkolny</p>	<p>- nauczyciele i specjaliści realizujący zajęcia w zespołach klasowych</p>
---	---	--	-------------------------	--

ADRESACI WSDZ

- Uczniowie PP
- Rodzice
- Nauczyciele

OSOBY ODPOWIEDZIALNE

- Dyrektor
- Wychowawcy
- Nauczyciele
- Specjaliści szkolni

FORMY I METODY PRACY

- zajęcia przedmiotowe
- praktyki w zakładach pracy
- spotkania z psychologiem, specjalistami
- spotkania z rodzicami
- kółka zainteresowań
- wycieczki zawodoznawcze i tematyczne
- spotkania z przedstawicielami zawodów, instytucji wspierających WSDZ
- udział w przedsięwzięciach lokalnych, np. targi szkół, pracy itp.
- metody poglądowe i słowne (pokaz, obserwacja, prelekcja, wykład, pogadanka itp.)
- metody aktywizujące (problemowe, praktyczne działanie itp.)
- metody wykorzystujące środki audiowizualne
- gry, konkursy, turnieje itp.

WSPÓŁPRACA ZE ŚRODOWISKIEM LOKALNYM

- lokalne, usługowe czy przemysłowe zakłady pracy
- instytucje i urzędy, np. Urząd Pracy, OHP.
- szkoły ponadpodstawowe
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna
- Biblioteka Pedagogiczna, Biblioteka Miejska
- Targi Pracy i Targi Szkół
- Warsztaty Terapii Zajęciowej

ZASOBY

- programy komputerowe
- tablice interaktywne
- materiały drukowane – ulotki, informacje o zawodach i szkołach
- materiały diagnostyczne – opracowane przez doradcę zawodowego i Zespół Wychowawczy, stanowiące bazę dydaktyczną dostępną w biblioteczce psychologa
- materiały ewaluacyjne
- zasoby internetowe udostępniane na zasadach dowolności i aktualnej przystępności na poniższych stronach:

[-doradztwo.ore.edu.pl](http://doradztwo.ore.edu.pl)

- mapakarier.org
- www.wyberamzawod.pl
- www.2011.tydzienkariery.pl
- www.euroguidance.pl
- www.koweziu.edu.pl/www.doradztwozawodowe-koweziu.pl
- www.irp-fundacja.pl
- www.ohpdlaszkoly.pl
- www.doradca-zawodowy.pl
- www.poznajswiat.ecorys.pl
- www.junior.org.pl
- www.labirynt-zawodow.progra.pl
- www.frps.org.pl
- www.kluczdokariery.pl
- www.pociagdokariery.pl
- www.sdsiz.pl
- www.praca.gov.pl
- www.doradca.praca.gov.pl
- www.zawody.praca.net
- www.psychodnia.pl/img/site/SPIS_zawodow.doc
- www.pracuj.pl/kariera-rynek-pracy-zawody

PRZEWIDYWANE EFEKTY

1. UCZEŃ :

- jest aktywny podczas szukania swej ścieżki edukacyjno – zawodowej
- potrafi rozpoznać i nazwać swoje mocne strony, umiejętności, zainteresowania, talenty; dokonać adekwatnej samooceny
- jest świadomy zmian na rynku pracy oraz potrafi racjonalnie zaplanować swoją ścieżkę edukacyjno – zawodową
- tworzy i korzysta z bazy edukacyjno – informacyjno – zawodoznawczej
- przeprowadza skuteczną autoprezentację

2. RODZIC:

- wie jak wspierać dziecko w planowaniu ścieżki edukacyjno – zawodowej
- zna mocne i słabe strony, zainteresowania i uzdolnienia własnego dziecka
- wie gdzie i jak szukać informacji na temat szkół, zasad rekrutacji i preorientacji zawodowej
- potrafi racjonalnie planować ścieżkę kształcenia i ścieżkę zawodową swojego dziecka

3. NAUCZYCIEL:

- potrafi wprowadzić treści doradztwa zawodowego do swoich planów pracy
- rozumie potrzebę realizacji zadań z doradztwa zawodowego w ramach realizowania własnych planów pracy
- zna metody, techniki i formy prowadzenia zajęć z doradztwa zawodowego
- zna zakres treści z doradztwa zawodowego realizowanych w szkole
- potrafi realizować treści zawodoznawcze na swoich lekcjach oraz podczas spotkań indywidualnych z rodzicami

EWALUACJA WSDZ

- konkursy wiedzy
- indywidualne rozmowy z rodzicami, uczniami-wywiad
- okresowe spotkania zespołów nauczycieli realizujących zajęcia w poszczególnych klasach
- bieżąca obserwacja uczniów
- rozmowy tematyczne
- pedagogizacja rodziców na temat doradztwa zawodowego na wywiadówkach klasowych
- spotkania rodziców i uczniów z psychologiem szkolnym

**TEMATYKA DZIAŁAŃ DO REALIZACJI PROGRAMU WSDZ W SZKOLE
PRZYSPOSABIAJĄCEJ DO PRACY w roku szkolnym 2021/2022**

Obszar 1. Systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania poszczególnych uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej			
Lp.	Tematyka działań i sposoby realizacji	Termin realizacji	Osoby odpowiedzialne
1	Indywidualne rozmowy z uczniami i ich rodzicami	Cały rok szkolny	- nauczyciele i specjaliści realizujący zajęcia w zespołach klasowych - wychowawcy
2	Diagnoza zainteresowań, predyspozycji osobowościowych i zawodowych wśród uczniów	wrzesień	- nauczyciele i specjaliści realizujący zajęcia w zespołach klasowych - wychowawcy
3	Zebrania informacyjno – konsultacyjne z rodzicami. Informacja o wdrożeniu WSDZ	wrzesień	- wychowawcy klas
4	Prowadzenie rozmów na temat uczniów uzdolnionych	Cały rok szkolny	- wychowawcy klas - nauczyciele przedmiotowi - specjaliści
5	Pomoc uczniowi w projektowaniu przyszłej ścieżki edukacyjno – zawodowej, wskazanie możliwości i form rozwijania indywidualnych zainteresowań i uzdolnień	Cały rok szkolny	- nauczyciele i specjaliści realizujący zajęcia w zespołach klasowych
6	Zebrania Zespołów ds. Udzielania Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej oraz opracowywania IPET-ów. Diagnoza predyspozycji osobowościowych, zawodowych, edukacyjnych itp. ucznia	dwa razy w ciągu semestru	- wychowawcy klas - nauczyciele realizujący zajęcia w zespołach klasowych - specjaliści

Obszar 2. Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia

Lp.	Tematyka działań i sposoby realizacji	Termin realizacji	Osoby odpowiedzialne
1	Przygotowanie i prowadzenie bazy materiałów edukacyjno – informacyjno – zawodoznawczych (informatorów, opisów zawodów, ulotek i broszur itp.)	Cały rok szkolny	- wychowawcy klas
2	Tworzenie ściennych, klasowych i szkolnych gazetek lub innych form ekspozycyjnych o charakterze zawodoznawczym	Cały rok szkolny	- nauczyciele realizujący zajęcia w zespołach klasowych - wychowawcy klas
3	Propagowanie treści zawodoznawczych w sieci. Wprowadzanie linków do doradztwa zawodowego na stronie internetowej szkoły. Umieszczenie stosownych tam dokumentów dotyczących WSDZ. Aktualizacja strony pod względem wydarzeń związanych realizacją WSDZ.	Cały rok szkolny	- nauczyciel informatyki - nauczyciele odpowiedzialni zaprowadzenie strony internetowej
4	Wycieczki do zakładów pracy	Cały rok szkolny	- wychowawcy klas - nauczyciele realizujący zajęcia w zespołach klasowych
5	Spotkania z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych oraz absolwentami Ośrodka	przynajmniej raz w roku	- wychowawcy klas
6	Śledzenie zmian dotyczących doradztwa edukacyjno - zawodowego	Cały rok szkolny	- wszyscy nauczyciele - wychowawcy klas -bibliotekarz
7	Spotkania uczniów z przedstawicielami różnych zawodów (w tym także rodziców jako przedstawicieli różnych zawodów)	przynajmniej raz w roku	- wychowawcy klas -wychowawcy interenatu
8	Uczestniczenie w lokalnych imprezach, targach, uroczystościach itp. o charakterze zawodoznawczym oraz związanych z wyborem przyszłej kariery edukacyjno – zawodowej. Rozpoznawanie lokalnego rynku pracy.	Cały rok szkolny	- wychowawcy klas - nauczyciele realizujący zajęcia w zespołach klasowych
9	Współpraca z instytucjami, placówkami wspierającymi WSDZ (m.in. Urzędem Pracy, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, Biblioteką Pedagogiczną, OHP-em).	przynajmniej raz w roku	- wychowawcy klas -nauczyciele realizujący zajęcia w zespołach klasowych - wychowawcy części Internatu

Obszar 3. Prowadzenie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej

Lp.	Tematyka działań i sposoby realizacji	Termin realizacji	Osoby odpowiedzialne
1	Prowadzenie zajęć z uczniami, propagujących treści zawodoznawcze na różnych przedmiotach.	Cały rok szkolny	- nauczyciele realizujący zajęcia w zespołach klasowych - wychowawcy klas
2	Współpraca z doradcą zawodowym PP-P i uczestnikami WTZ-ów, przedstawicielami szkół ponadpodstawowych, absolwentami Ośrodka, prowadzenie zajęć i spotkań	przynajmniej raz w roku	- wychowawcy klas
3	Współpraca z instytucjami, placówkami wspierającymi WSDZ (m.in. Urzędem Pracy, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, Biblioteką Pedagogiczną, OHP-em)	rok szkolny 2018/19	- nauczyciel prowadzący zajęcia - psycholog szkolny - wychowawcy części mieszkalnej
5	Współpraca z zakładami pracy (wycieczki, spotkania z przedstawicielami itp.). Realizacja zajęć z przysposobienia do pracy.	zajęcia z przysposobienia do pracy – przez cały rok szkolny; wycieczki i spotkania – przynajmniej raz w roku	- wychowawcy klas
6	Zapraszanie przedstawicieli zawodów na zajęcia z wychowawcą (w tym także rodziców jako przedstawicieli różnych zawodów)	Cały rok szkolny	- wychowawcy klas

Obszar 4. Koordynowanie działalności informacyjno – doradczej prowadzonej przez szkołę i placówkę

Lp.	Tematyka działań i sposoby realizacji	Termin realizacji	Osoby odpowiedzialne
1	Zapoznanie nauczycieli i zatwierdzenie do realizacji Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego	wrzesień	- Rada Pedagogiczna
2	Kontrolowanie zadań i terminów realizacji przeprowadzonych działań	Cały rok szkolny	- wicedyrektor

Obszar 5. Współpraca z innymi nauczycielami oraz rodzicami w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie doradztwa edukacyjno - zawodowego

Lp.	Tematyka działań i sposoby realizacji	Termin realizacji	Osoby odpowiedzialne
1	Spotkania i konsultacje Zespołów ds. Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej i opracowywania IPET-ów w zakresie doradztwa zawodowego (udział rodziców na spotkaniach zespołów i zebraniach dotyczących doradztwa zawodowego)	przynajmniej dwa razy w semestrze	- wychowawcy klas - nauczyciele specjalności - psycholog, pedagog szkolny - wychowawcy internatu